

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародне та Європейське право»

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 30 січня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правові системи сучасності
Викладач (-і)	Андріюк Володимир Володимирович, доц., к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права
Контактний телефон викладача	Андріюк Володимир Володимирович (0342) 596133
E-mail викладача	Андріюк Володимир Володимирович volodymyr.andriiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/hrafik-indyvidualnoi-roboty/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження змісту та структури індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є загальні принципи та закономірності виникнення, функціонування і розвитку різних правових систем світу. Предмет становлять загальнотеоретична характеристика правових систем сучасності, їх типологія, закономірності розвитку; аналіз права різних країн з метою виявлення спільних рис та особливостей, взаємовпливу, тенденцій і закономірностей розвитку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні питання вивчення правових систем сучасності 2. Типи правових систем світу <p>Правові системи сучасності є однією з вибіркових навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності 081 «Право», ОПП «Міжнародне та європейське право», що вивчається студентами протягом одного навчального семестру і має на меті оволодіння системою сучасних теоретичних знань про спільні ознаки та специфіку різних національних правових систем світу та їх окремих елементів, загальних принципів та закономірностей їх виникнення, функціонування і розвитку.</p> <p>Сучасні умови становлення громадянського суспільства, побудови правової держави, утвердження принципів демократичного суспільства в Україні, удосконалення національного законодавства, реформування усіх сфер життєдіяльності українського суспільства передбачають формування, розвиток і закріплення нового юридичного мислення, правового світогляду, правової культури, в тому числі і високої професійної культури юриста, що немислиме без когнітивного виходу поза межі національної правової системи та долучення до світового правового досвіду.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Правові системи сучасності» є формування системи сучасних теоретико-методологічних знань про загальні принципи та закономірності виникнення, функціонування і розвитку різних правових систем світу, спільні ознаки і специфіку національних правових систем та їх окремих елементів.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни «Правові системи сучасності» є оволодіння правовим матеріалом щодо різних типів правових систем; формування у студентів вмінь</p>	

здійснювати аналіз правових явищ, виявляти їх спільні та відмінні риси, а також проводити типологію правових систем світу на підставі розроблених юридичною наукою критеріїв, серед яких найбільш значимі спільність історії виникнення і подальшого розвитку, спільність основних формально-юридичних джерел права, єдність у структурі системи права і норми права, спільність принципів регулювання суспільних відносин, єдність юридичної техніки, включаючи термінологію, юридичні категорії, поняття, конструкції; прищеплення навиків застосування понятійного апарату та методологічного інструментарію, що розробляється юридичною наукою; формування вмінь систематизувати правові знання щодо особливостей різних правових сімей та здійснювати їх аналіз і узагальнення; формування у студентів вмінь виявляти загальні тенденції розвитку та взаємовпливу національних правових систем та їх сімей на підставі узагальнення інформації про різні правові системи світу.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу положень загальнотеоретичної юриспруденції.

Знання та розуміння предметної області загальних основ правових систем сучасності та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними загальнотеоретичними правовими знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Здатність до критичного та системного аналізу складних правових явищ на загальнотеоретичному рівні і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення на загальнотеоретичному рівні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	2	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Загальні питання вивчення правових систем сучасності

Тема 1. Поняття правової системи. Типологія основних правових систем сучасності	2	2	6
Тема 2. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	-	2	-

Модуль II. Типи правових систем світу

Тема 3. Правові системи романо-германського типу	4	4	8	
Тема 4. Англо-американська правова сім'я	4	4	8	
Тема 5. Змішаний тип правової системи	-	2	8	
Тема 6. Релігійні правові системи	-	2	8	
Тема 7. Правові системи традиційного типу	-	2	8	
Тема 8. Соціалістична правова система	-	-	6	
Тема 9. Загальна характеристика правової системи України	2	-	8	
	ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, зі змінами – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННІОІ.pdf			
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами одної письмової модульної контрольної роботи.</p> <p>На контрольну роботу виносяться три описові питання, що передбачають конкретні відповіді, виходячи з часу, відведеного на виконання контрольної роботи, які оцінюються по 15 балів, та одне тестове завдання, яке оцінюється 5 балів. Максимальний бал за контрольну становить 50 балів.</p> <p>Контрольна робота може виконуватися також на сайті дистанційного навчання: http://www.d-learn.pnu.edu.ua/.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</u> https://kttidip.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0-4/.</p>			
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена у Положенні про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННІОІ.pdf			
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННІОІ.pdf			

	<p>При тестовому контролі знань в системі дистанційного навчання правильна відповідь на тестове завдання передбачає відповідні бали, які зараховуються студенту автоматично.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> очікується, що при написанні письмових робіт студенти мають проявити творче та аналітичне мислення, вміння аналізу суспільних процесів в контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання, вміння проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел із відповідними посиланнями на використані джерела для запобігання плагіату.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННІОІ.pdf</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Одеська національна юридична академія. О.: Фенікс, 2009. 464 с. 2. Бойко І. С., Бабін І.С. Порівняльне правознавство: Навч. посіб. 2-ге вид. випр. та допов. О.: Фенікс, 2011. 152 с. 3. Гапотій В.Д., Жильцов О.Л., Воржевітіна Г.І. Основні правові системи світу: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 279 с. 4. Луць Л.А. Сучасні правові системи світу. Навчальний посібник. Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003. 5. Порівняльне правознавство (правові системи світу). Ю. С. Шемшученко; ред. Н. М. Оніщенко; Інститут законодавства Верховної Ради України, Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. К.: Парламентське видавництво, 2008. 488 с. 6. Порівняльне правознавство: Підручник. За заг. ред. О. В. Петришина; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. 272 с. 7. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. Харків: Консум, 2001. 656 с. 8. Порівняльне правознавство: Хрестоматія для юридичних вищих навчальних закладів і факультетів: навч. посіб. Уклад.: О.В. Петришин, О.В. Зінченко, Д.В. Лук'янов. Харків: Право, 2016. 1023 с. 9. Порівняльне правознавство у таблицях: навч. посіб. для юрид. ВНЗ і ф-тів. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; О. В. Петришин. Харків: Право, 2016. 162 с. 10. Правові системи сучасності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. За ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Юридична думка, 2012. 490 с. <p>Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в методичних</p>	

вказівках:

1. Андріюк В.В. Правові системи сучасності: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право», ОПП «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2022.

2. Андріюк В.В. Правові системи сучасності: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право», ОПП «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2022.

<https://kttidip.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0-4/>

Викладач _____ доц. В. В. Андріюк